

28.6.2017

Kepan lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2017-2019 luonnos

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2017-2019 luonnoksesta.

Keskeiset huomiot

- Ohjelma sidottava YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin
- Kansalaisjärjestöjen moninaiset roolit huomioitava
- Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen rinnalla tarvitaan globaalikasvatusta
- Nuorisolain lähtökohdat näkyviin

Ohjelma sidottava YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin

Ohjelma tulee linkittää kiinteästi YK:n kestävän kehityksen Agendaan, jonka toimeenpanoon Suomi on sitoutunut. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä ja kestävän kehityksen systemaattista huomioimista kaikissa politiikkaohjelmissa ja linjauksissa.

Koulutuksen ja kasvatuksen rooli kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa on erityisen tärkeä, sillä vain näin voidaan varmistaa, että suomalaiset tuntevat tavoitteet ja osallistuvat talkoisiin niiden saavuttamiseksi. Opetussuunnitelmissa kestävän tulevaisuuden rakentaminen ja globaalien oikeudenmukaisuuden edistäminen ovat jo vahvasti mukana, mutta tämä ei yksin riitä. Nuorisotyön ja -politiikan tulee osaltaan tukea tavoitteiden saavuttamista ja varmistaa, että nuoret saavat riittävästi tietoa ja työvälineitä globaalien kysymysten käsittelyyn ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Globaalit, kestävään kehitykseen liittyvät teemat ja kysymykset ovat läsnä nuorten elämässä monin eri tavoin nyt ja tulevaisuudessa. Nuorisobarometrin (2017) mukaan vain 25% nuorista suhtautuu maailman tulevaisuuteen optimistisesti. Globalisaatiopettymyksen ja maailmantuskien selättämiseen tarvitaan ripeitä otteita, jotta huoli maailmasta voidaan kääntää myönteiseksi muutosvoimaksi.

Kestävän kehityksen näkökulma tulee sisällyttää Nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaan läpileikkaavasti Agenda 2030 -ohjelman tavoitteen 4.7 hengessä. Kestävän kehityksen tavoitteiden tulee näkyä osallisuuden vahvistamiseen liittyvän tavoitteen 3. toimenpiteissä ja ilmiökuvauksessa (s. 7), jossa tulee ottaa huomioon myös globaali ulottuvuus ja tarve globaalien kansalaistaitojen kehittämiseksi. Kestävän kehityksen Agenda 2030 on tärkeätä sisällyttää myös nuorisotyöntekijöiden osaamisen kehittämiseen (s.13-14) ja nuorisualan kansainväliseen ja eurooppalaiseen yhteistyöhön.

Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen rinnalla tarvitaan globaalikasvatusta

Nuorisotyön ja -politiikan valtakunnallinen ohjelma on tärkeä poikkihallinnollinen ohjelma, jolla tuetaan nuorten hyvää elämää ja osallisuutta yhteiskunnasta. On hienoa, että ohjelmalla halutaan vahvistaa demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta sekä kansalaisvalmiuksia, jotka tukevat lasten ja nuorten kasvua

aktiiviseen kansalaisuuteen ja osallisuuteen yhteiskunnasta (tavoite 3.).

Ohjelmassa tulee huomioida tuoreen Perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma 2017-2019 ja sen toimenpiteet, joilla edistetään ihmisoikeuksia ja vastataan kansainvälisten ihmisoikeusvalvontaelinten Suomelle antamiin suosituksiin, joissa korostetaan yhdenvertaisuuden edistämistä ja vihapuheen ehkäisyä ihmisoikeuskasvatuksen rinnalla. Osallisuuden edistäminen ja vihapuheen ehkäisy sisältyvät myös YK:n päätöslauselmaan 2250 Nuoret, rauha ja turvallisuus (2015). Kasvatus ja koulutus ovat todistetusti tehokkaita keinoja ennaltaehkäistä ekstremismia.

Toimenpiteessä 3.1. kuvataan nuorten demokratia- ja kansalaistaitojen vahvistamista kouluissa ja oppilaitoksissa. On tärkeätä, että näitä taitoja kartutetaan myös nonformaalin kasvatuksen puolella ja että nuorille tarjotaan aktiivisesti aitoja mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun heitä itseään kiinnostavissa kysymyksissä myös osana nuorisotyötä. **Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen rinnalla tulee luoda edellytyksiä myös globaalikasvatukselle, jolla vahvistetaan nuorten ymmärrystä maailman tilasta ja keinoista edistää ihmisoikeuksia ja oikeudenmukaisuutta myös globaalisti.** Demokratiataitojen osalta olennaista on ymmärtää yhteiskunta jatkuvasti muuttuvana tilana, jonka toiminta perustuu yhteisiin sopimuksiin ja päätöksiin.

Kansalaisjärjestöjen moninaiset roolit huomioon

Kansalaisjärjestöillä on pitkä kokemus nuorisotoiminnasta. On hienoa, että järjestöt on tunnistettu ohjelmassa tärkeäksi yhteistyötahoksi (s. 8). Niiden rooli on kuitenkin kuvattu kapeasti. Järjestövierailujen ja kansalaistoiminnan ja vapaaehtoistyön opettamisen lisäksi **kansalaisjärjestöt voivat tarjota nuorille paikkoja aitoon yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja osallistumiseen ja vahvistavat nuorten ymmärrystä demokraattisesta yhteiskunnasta ja kansalaisuudesta.** Ne myös tarjoavat monipuolista asiantuntijatukea ja koulutusta nuorisotyön kehittämiseen.

Nuorisolain lähtökohdat näkyviin

Nuorisolain tavoitteiden lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys ja ympäristön ja elämän kunnioittaminen tulee nostaa esille myös Nuorisotyön ja -politiikan ohjelmassa. Nämä tärkeät lähtökohdat eivät toteudu itsestään ja niitä on syytä alleviivata myös ohjelmassa ja sen tavoitteissa.

Lisätietoja,
Gloaalikasvatuksen asiantuntija
Sanna Rekola
050 317 6697
sanna.rekola@kepa.fi
Kepa ry